

LETNO POROČILO ZA LETO 2008

Uvod

Leto 2008 je bilo dobro leto, saj so knjižnico vse občine tudi finančno podprle pri pokrivanju stroškov dela. Podrobnejši pregled realizacije po letih in po občinah kaže razvoj, soboški knjižničarji pa smo za finančno sodelovanje sleherne občine iskreno hvaležni.

Če bi govorili v jeziku gospodarstva, potem bi lahko rekli, da smo v knjižnici v letu 2008 ponovno dosegli odlične poslovne rezultate. Leto smo prebrodili tudi finančno, imeli 12 plač, varčevali na vseh ravneh maksimalno, nihče ni knjižnice zapustil, nismo bili blokirani, knjižnično gradivo se je kupovalo kot da se nam cedita mleko in med, okolju smo bili dober in zanesljiv poslovni partner, naša prizadevanja, delo in odličnost so bili potrjeni tudi s strani strokovnjakov. (Članek v reviji Knjižnica, 2008, št. 2-3, stran 181, v rubriki Vržena rokavica smo med vsemi slovenskimi osrednjimi območnimi knjižnicami imeli najboljše rezultate glede na priporočila standardov za sestavo knjižnične zbirke.) Pa vendar je v ozadju grenak priokus, ker je knjižnična dejavnost bila obravnavana kot drugorazredna in povsem postranska dejavnost, kjer je bilo najbolj pomembno to, kdo je direktor knjižnice. V lokalnem časopisu je bilo zabeleženo, da smo v knjižnici imeli krizo vodenja.

Letno poročilo knjižnice, ki je določeni uporabnik enotnega kontnega načrta s šifro posrednega uporabnika 3730, je sestavljeno iz bilance stanja z obveznimi prilogami, izkaza prihodkov in odhodkov, izkaza prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka, izkaza prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti, izkaza finančnih terjatev in naložb, izkaza računa financiranja ter pojasnil k izkazom ter delnim poslovnim poročilom. Zakonske in druge pravne podlage za pripravo vseh izkazov so bili: Zakon o računovodstvu, Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava, Odredba o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov uporabnikov enotnega kontnega načrta ter Pravilnik o vsebini, členitvi in obliki računovodskih izkazov.

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM ZA LETO 2008

Splošno

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota računovodske dogodke evidentira s pomočjo računalniškega programa Panteon ločeno po stroških ter nabavi knjižničnega gradiva, stroške dela po Saopovem programu, blagajno, nabavo s knjižnično zalogo pa s programi v sistemu Cobiss.

K pojasnilom je priložena tudi analitična bruto bilanca knjižnice (bilanca z rednimi vknjižbami in bilanca z vknjižbami po načelu denarnega toka), ki izkazuje vse podrobnosti.

Pojasnila k bilanci stanja na dan 31.12.2008

Namensko prejeta sredstva za nakup knjižničnega gradiva in opreme se evidentirajo v razredu 98 in niso zajeta v rednih prihodkih poslovanja knjižnice. V letu 2008 smo za nakup

prejeli po projektu od Ministrstva za kulturo 108.520 EUR, od MO Murska Sobota 45.147 EUR in občine Moravske toplice 3.160 EUR, vse skupaj 156.827 EUR. Ob koncu leta sem zaradi izravnave virov sredstev v upravljanju iz računovodskih evidenc umaknila neplačano gradivo od 15. novembra do 31.12. 2008 (konkretno gre za račune med internimi številkami od 796 do 961, vrednost 30.592,71 EUR in 1.684 knjižničnih enot po programu Cobiss), hkrati pa za nakup prerazporedila 6.373,63 EUR iz programa narodne skupnosti in 8.512,03 EUR iz programa območnosti v letu 2008.

Tako smo z nakupom knjižničnega gradiva, ki se po pravilih finančno odpiše takoj ob nabavi, v višini 171.712,66 EUR izravnali vire sredstev v upravljanju. S tem dokazujemo tudi 100 odstotno namensko porabo prejetega denarja za nakup gradiva.

V letu 2008 smo izpeljali naložbe (zlasti računalniška oprema in ureditev prostora za povečano dajanje informacij in bralne vzgoje ter kulture) v vrednosti 23.277,49 EUR. Plačali smo jih s prejetimi sredstvi države in prerazporeditvijo sredstev iz naslova zamudnin in članarin, podrobnosti so naslednje: 13.710,48 EUR iz programa območnosti, 4.158 EUR iz projekta računalniškega opremljanja, 5.409,01 iz lastnih sredstev.

Primerjava bilančnih vsot v primerjavi z letom 2007 kaže na krepitev sredstev knjižnice, kar gre v prvi vrsti na račun zagotovitve virov novih nabav in v večini primerov usklajenih terjatev do občin, zmanjšuje pa jo obračunana in neplačana obvezna amortizacija, pa tudi to, da nova stavba in oprema finančno tudi v letu 2008 ni bila prenesena v sredstva upravljanja knjižnice.

Iz naslova stroškov dela je knjižnica na dan 31.12.2008 do občin v letu 2008 izkazala terjatve do naslednjih občin:

Beltinci	6.781,17 EUR
Cankova	6.675,00 EUR
Gornji Petrovci	7.435,00 EUR
Grad	12.344,00 EUR
Hodoš	684,00 EUR
Kuzma	4.434,00 EUR
Murska Sobota	26.236,74 EUR
Rogašovci	2.199,00 EUR
Šalovci	10.458,00 EUR
Tišina	2.776,00 EUR

Z vzpostavitvijo teh in drugih terjatev v letu 2008 knjižnica ugotavlja presežek prihodkov nad odhodki v višini 377,60 EUR, kar se knjiži v dobro prejetih sredstev v upravljanju v letu 2008.

Stanje žiro računa zadnji dan letnega poslovanja je 1.065,26 EUR, v blagajni pa je 1.105,38 EUR.

Podrobnejši pregled realizacije financiranja knjižnične dejavnosti po občinah financerkah med leti 2002 do 2008 je tudi v tabeli kot priloga tega poročila.

Obveznosti

Na dan 31.12.2008 ima knjižnica obveznosti v znesku 83.896,70 EUR, od tega dobaviteljem, zlasti za elektriko, plin, komunikacije ter nujno vzdrževanje, dolguje 26.670,22 EUR.

Največjo obveznost, v višini 57.226,48 EUR, predstavljajo stroški dela in nadomestila za 28 zaposlenih v knjižnici, in sicer za obračunane stroške dela v mesecu decembru 2008.

Viri sredstev za vlaganje v opredmetena osnovna sredstva

Amortizacija je bila obračunana samo za stara in nova osnovna sredstva, in sicer v višini 12.748,30 EUR. Računovodsko vrednost ima samo še oprema, ki smo jo kupili predlani in lansko leto.

V letu 2008 smo v skupni višini 23.277,49 EUR kupili računalniško opremo, posodobili internetno stran, uvedli intranet, v pritličju uredili prostor, ki je v prvi vrsti namenjen bralni vzgoji. MO Murska Sobota nam je v drugem nadstropju meseca maja postavila skladiščne police.

Nova osnovna sredstva, ki jih je kupila knjižnica, so evidentirana v knjigi osnovnih sredstev, sicer drugih, novih osnovnih sredstev, ki smo jih začeli uporabljati po preselitvi v novo stavbo, inventarno dokončno še nismo prevzeli, prav tako jih nismo vpisovali v svojo knjigo osnovnih sredstev.

Kljub temu, da za nova osnovna sredstva nismo delali formalne inventure, zagotavljamo, da ni nobena stvar izginila, prav tako pa v novi stavbi še vedno uporabljamo več desetletij staro odpisano opremo. Stara oprema je nameščena v drugem nadstropju knjižnice in ni na vpogled javnosti.

V ceni financiranja knjižnične dejavnosti o obračunani in plačani amortizaciji v letu 2008 tudi ni bilo nobenega dogovora, zato je bila evidentirana v breme prejetih sredstev v upravljanju.

Pojasnila k izkazom prihodkov in odhodkov

Knjižnica opravlja samo javno službo knjižničarske dejavnosti. Na trgu s svojimi storitvami ne nastopa, zato prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti, ki prikazujejo tržne dejavnosti, ne izkazujemo. V letu 2008 je knjižnica imela skupaj 878.240,24 EUR prihodkov in 877.862,64 EUR odhodkov.

V okviru javne službe smo z zamudninami, članarino in fotokopiranjem iz lastnega gradiva pridobili prihodke, ki jih na eni strani evidentiramo na prihodkih od poslovanja, pri evidenčnih kontih pa na prejemkih iz nejavnih virov. V letu 2008 je knjižnica iz nejavnih virov imela 35.467,66 EUR prejemkov.

Namensko prejeta sredstva za nakup knjižničnega gradiva in opreme se evidentirajo v razredu 98 in niso zajeta v prihodkih od poslovanja.

V rednih prihodkih so vštete tudi terjatve do občin, ki smo jih izkazali ob koncu proračunskega leta 2008.

Ker knjižnica v Murski Soboti pri svojem načrtovanju izhaja iz doseženega stanja, ne pa na podlagi ocen, si knjižničarji najbolj želimo, da bi se prihodki s strani občin tudi izenačili s prejemki.

Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka prikazuje resnično stanje, saj nas hkrati kontrolira promet žiro računa. Plačila ali prenosi na tako imenovane evidenčne vknjižbe se po obstoječem programu opravljajo avtomatsko in so vezana na promet žiro

računa, takih vknjižb je približno 95%. Ročno so se knjižili le podatki, ki jih knjižnica vodi in obdeluje v drugih pomožnih programih.

Prejeta sredstva iz državnega proračuna in iz proračunov lokalnih skupnosti se delijo samo na tekoče obveznosti in na sredstva za investicije. Podrobnejši prikaz prejetih sredstev po vseh naših občinah v letu 2008 so prikazani v zadnjih dveh kolonah že omenjene priloge, kjer je tudi po občinah izračunana letna poraba za knjižnično dejavnost na prebivalca.

Pri izkazu prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka se plačila za knjižnično gradivo v letu 2008 izkazujejo na kontih investicije, ne pa na kontu posebnega materiala in storitev. Na kontu 420300 izkazujemo plačila knjižničnega gradiva v vrednosti 163.296,22 EUR.

Prirast knjižničnega gradiva se beleži enotno za celotno knjižnico, ne pa po načinu financiranja: država nas na primer financira po splošnih in posebnih kriterijih, po postajališčih, demografsko ogroženih naseljih, po narodni skupnosti in zamejcih, območnosti, pa tudi po tem, koliko so nas v preteklem letu financirale občine, in podobno. Občine so nas načelno sicer podprle pri naših prizadevanjih nakupa, plačevale pa zelo slabo.

Doseženi prirast gradiva z nakupom je 157,40 enot na 1.000 prebivalcev ali 9.350 enot, medtem ko skupaj s prejetim obveznim izvodom, darom in zamenjavo prirast v letu 2008 šteje 318,05,76 enot na 1.000 prebivalcev (ali skupaj 18.418 enot). S tem smo že peto leto v svojem obstoju presegli slovenski normativ prirasta, ki je 200 enot na 1.000 prebivalcev.

ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE ZA PODROČJE IN OBSEG DELA KNJIŽNICE DOLOČAJO:

- ✓ Zakon o knjižničarstvu (Ur.l. 87/2001)
- ✓ Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur.l. 96/2002)
- ✓ Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah....(Ur.l. 19/2003)
- ✓ Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur.l. 29/2003)
- ✓ Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur.l. 73/2003)
- ✓ Odlok o ustanovitvi javnega zavoda osrednje splošne knjižnice Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota (Ur.l. 83/2003)
- ✓ Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur.l. 88/2003)
- ✓ Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, 9.12.2003, posodobljen 12.9.2009
- ✓ Pravilnik o splošnih pogojih poslovanja PIŠK, 1.4.2004
- ✓ Splošni akt o pečatih knjižnice, 1.9.2004
- ✓ Navodila za blagajniško poslovanje, 7.11.2006
- ✓ Cobiss in izposoja, uporaba logotipa na nalepkah, 23.3.2007
- ✓ Pravilnik o računovodstvu PIŠK, 1.7.2007
- ✓ Obdelava diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog v PIŠK, 1.2.2008
- ✓ Pravilnik o delovnem času, 1.5.2008
- ✓ Upravljanje sistema COBISS, Zapisnik o zalogi v knjižnici PIŠK, 27.8.2008
- ✓ Upravljanje sistema COBISS, Zapisnik o izposoji v knjižnici PIŠK, 27.8.2008
- ✓ Obdelava prilog oziroma kompleta, 21.10.2008
- ✓ Odločitev o izplačilih redne delovne uspešnosti delavcev v letu 2008, 19.11.2008
- ✓ Odlok o spremembah Odloka o ustanovitvi PIŠK, (Ur.l. 118/2008)

Opredelitev in cilji

Izposoja, obiski in članstvo v letu 2008 so posebna priloga poročila in v primerjavi z letom 2007 ponovno na vseh segmentih beležimo porast, čeprav bi po eni strani lahko pričakovali, da se bodo številke uravnovesile.

Temeljna knjižnična zaloga PIŠK ob koncu leta 2008 znaša 309.197 enot, imeli smo 17.056 aktivnih članov, obiski knjižnice so čudoviti, izposoja knjižničnega gradiva nenehno narašča.

Kot taka je knjižnica v Murski Soboti postala največja kulturno-izobraževalna in informacijska ustanova na svojem območju, postala pa je tudi pomembna družbeno socialna lokacija. S svojimi odprtimi vrati za slehernega občana, čez celo obračunsko leto 2008, lahko zatrdim, da smo zanje presegli in dosegli vse svoje cilje.

Zaključek

Pridružujem si pravico, da v zaključku poslovnega poročila za leto 2008 kot direktorica še zadnjič povzamem delo, ki je bilo povezano z mojim mandatom:

Knjižničarji organizirano v Murski Soboti delujemo več kot 63 let. Slastnih, ponosnih okroglih 60 si pred štirimi leti knjižničarji v Murski Soboti nismo upali slaviti bogato, razkošno in naglas, saj nas je v letu 2001 zadel in skoraj uničil novi zakon o knjižničarstvu, ki nas je knjižničarje povsem potisnil in predal v krog svojih lokalnih skupnosti.

Leta 2002 sem bila imenovana za vršilko dolžnosti direktorice. MO Murska Sobota, ki nas je do leta 2001 financirala 100% pa nam je odvzela 70% sredstev, drugo pa naj bi prejeli od 11 občin. Nismo imeli nobenega akta, samo 12 naslednic, in če se spominjam nazaj, še zdaj ne vem, zakaj sem bila imenovana, ali da knjižnico spravim v stečaj, ali pa jo speljemo v normalne vode, se preselimo v stavbo, ki je bila grajena za knjižnične namene, in preživimo.

S kolektivom, ki se je dvotretjinsko, deklarativno so se o moji podpori izrekli tajno, torej je kolektiv še vedno na moji strani, kar je bilo povsem nasprotno s popačenimi, namerno izrečenimi informacijami tako imenovanih kulturno -knjižnično političnih strokovnjakov, s tem kolektivom nam je uspelo preživeti in se preoblikovati v normalno, profesionalno organizacijo, ki je svoje poslanstvo, ki se v prvi vrsti nanaša na kroženje knjižničnega gradiva, opravila zelo-zelo dobro, če že ne odlično: število aktivnih članov, ki jih je zdaj več kot 17 tisoč, še vedno narašča, potrojil se nam je obisk, knjižnica letno gosti več kot 200 000 obiskov, izposoja gradiva je nad 700 tisoč, že peto leto smo presegli s prirastom gradiva slovenski normativ, imeli smo nekaj edinstvenih akcij.

Vse to so številke, ki kažejo, da se še vedno splača graditi nove, moderne knjižnice, knjižnična stavba pa se je resnično preobrazila v center, ki tudi velikodušno ponuja svojo infrastrukturo brez privilegijev slehernemu posamezniku ali skupini.

Poanta je v tem, da nudimo in dajemo vsem, poanta je v resnični brezplačnosti, ker govorimo o javni službi, ker se je politika v državi dogovorila, da bomo imeli resnično javno službo knjižnične dejavnosti, in da to ne bo služba na primer Suzane Szabo ali na primer gospoda Antona Štihca.

Korak s sodobnostjo nekaj tudi stane, to nam je treba vzeti v zakup, zato se mi je ježila koža, ko so nas prepogoste inšpekcije na vsakih pol leta nadzorovale, zakaj na primer imamo tako velike stroške na primer za elektriko: v knjižnici je več kot 600 žarnic, gorijo in dajejo svetlobo, ali jih lahko zamenjamo s 600 svečami?

Po pravnem statusu je danes knjižnica vpisana v sodni register, ima dve ustanoviteljici in 10 občin s statusom pogodbenega partnerja, pri plačilu stroškov knjižnice sodelujejo čisto vse občine, iz leta v leto od drugih občin prejemo vedno več, kar kaže na razvoj, ki daje upanje tudi za prihodnost.

Za sleherno finančno sodelovanje sleherne občine smo soboški knjižničarji zares in povsem iskreno hvaležni, saj imamo takšen sistem financiranja tudi uzakonjen. Po domače povedano, knjižničarji dobimo toliko, kolikor se posameznemu županu ali občini zazdi, da imamo dovolj. Minimum, izražen v denarnih sredstvih, ki bi ga naj občine morale prispevati knjižnici za dejavnost, ni predpisan, prav tako pa tudi ne iztožljiv.

Zneski, ki po letih prikazujejo prispevke vseh občin za knjižnično dejavnost na prebivalca, kažejo nihanja, gor in dol, kažejo, da tako knjižničarjem ne preostane ničesar drugega, kot da se s sleherno občino vsako leto znova in znova dogovarjamo za nove zneske, da smo potrpežljivi, varčni, profesionalni, da se pogovarjamo v jeziku sporazumevanja, spoštovanja, dogovarjanja in dostojanstva, pa tudi v jeziku števil, ko govorimo o znesku svojih plač.

Če nam od zunaj kaj v Murski Soboti zavidajo, je to naša knjižnica. Zato si iskreno želim, da bi na ustih slehernega soboškega župana knjižnica bila na prvem mestu s ponosom in prepričanostjo, kako vodi bogato mesto, in da je knjižnica tisti kraj, kamor se spleča vlagati. In osebno sem vsak dan znova in znova ponosna in srečna, da jo imamo, hkrati pa je skrajni čas, da se knjižnica kot ustanova vrne v okrilje tistemu, ki mu pripada, to je občini Murska Sobota.

Z javnim denarjem smo soboški knjižničarji tudi v letu 2008 ravnali gospodarno in varčno, ni bilo nobenih nadstandardov, razkošja ali zapravljanja, pa tudi ne nobenih kaznivih dejanj, saj nas navsezadnje niti policija ni želela pregledati, ko sem jih zaprosila, da bi opravili nadzor. Da v Murski Soboti nismo nič posebno dragi dokazujemo tudi s primerjavo porabe drugih slovenskih knjižnic iz leta 2007, ko je bil povprečen znesek porabe na prebivalca 21,13 EUR, pri nas pa smo v letu 2008 na prebivalca dosegli porabo borih povprečnih 14,72 EUR. Že od preselitve naprej v novo stavbo smo si soboški knjižničarji želeli le minimum denarja, ki smo ga potrebovali za normalno delo.

S podatki o razdelitvi stroškov med posameznimi občinami v mreži knjižnice sledimo pravilniku o razdelitvi stroškov knjižnice, ki opravlja dejavnost za več občin. Prikaz obiska ljudi iz vseh občin na nek način potrjuje, da so stroški med občinami razdeljeni pravično, pa čeprav se pri opravljanju knjižnične dejavnosti ne moremo in ne smemo opirati na preprosto ekonomsko logiko ponudbe in povpraševanja.

S tradicijo in odličnostjo knjižnice, in čeprav sem trenutno osebno dobesedno zaletena, danes zaključujem poročilo in mandat direktorice.

Suzana Szabo Pahič
direktorica

Murska Sobota, 28. 2.2009

Priloge:

Članstvo, obisk, izposoja po občinah financerkah
Pregled realizacije financiranja knjižnice po letih 2002- 2008
Izjava o oceni notranjega nadzora javnih financ za leto 2008
Analitična bruto bilanca knjižnice za leto 2008

